

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.007.05.2020

Pan
Adam Rybaczek - Prezes
Ochotnicza Straż Pożarna w Czerwieńsku
ul. Składowa 2, 66-016 Czerwieńsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/035 - Funkcjonowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ochotnicza Straż Pożarna w Czerwieńsku, ul. Składowa 2, 66-016 Czerwieńsk (dalej: OSP lub Jednostka)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Adam Rybaczek, Prezes Ochotniczej Straży Pożarnej, od 2 lutego 2011 r. do obecnej chwili
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania jednostki OSP. 2. Wyposażenie jednostki OSP oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 25 września 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Dorota Rudnicka-Kawa, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/54/2020 z 2 lipca 2020 r.

(akta kontroli str.1-4)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz.1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK ocenia pozytywnie przygotowanie OSP do funkcjonowania w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym (*dalej: ksrsg*).

Stan sił i środków określony w porozumieniu o włączeniu jednostki do ksrsg w większości był zgodny ze stanem faktycznym lub przewyższał wartości zadeklarowane, za wyjątkiem mniejszych ilości węży tłocznych na wyposażeniu jednego z czterech samochodów pożarniczych.

NIK zauważa, iż pomimo, że OSP nie funkcjonuje w ksrsg jako jednostka specjalistyczna to posiadała dodatkowe, spełniające normy, wyposażenie do ratownictwa wodnego.

Jednostka zachowała standard wykształcenia określony przez Komendę Główną PSP, a część strażaków dysponowała wykształceniem dodatkowym, m.in. w zakresie ratownictwa lodowego.

Jednostka posiadała odpowiednią dokumentacją związaną z prowadzeniem działań ratowniczo-gaśniczych, do których dysponowali byli strażacy OSP spełniający wymagania określone przepisami prawa.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania jednostki OSP

Opis stanu faktycznego

1.1. OSP została włączona do ksrsg decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej (*dalej: KG PSP*) z 19 czerwca 1995 r.⁴, powołującą się na porozumienie z dnia 12 stycznia 1995 roku⁵.

W dniu 31 marca 2004 r., na podstawie § 2 i 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 września 1998 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do ksrsg⁶ (*dalej: rozporządzenie w sprawie włączania jednostek do ksrsg z 1998 r.*), zawarte zostało trójstronne porozumienie pomiędzy Gminą Czerwieńsk, Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Zielonej Górze (*dalej: KM PSP*) i jednostką OSP w Czerwieńsku (*dalej: porozumienie*).

Stosownie do § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie włączania do ksrsg z 1998 r., strony ww. porozumienia określiły:

- siły i środki jednostki przewidziane do wykorzystania w systemie,
- zadania ratownicze przewidziane dla jednostki w ramach systemu,
- wymaganą liczbę i poziom wykształcenia ratowników w jednostce,

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Decyzja Nr 49/28/KSRG podjęta na podstawie § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. Nr 140, poz. 800), które zostało uchylone z dniem 8 kwietnia 1998 r.

⁵ Zawarte pomiędzy Komendantem Rejonowym Państwowej Straży Pożarnej W Zielonej Górze, a Urzędem Miasta i Gminy w Czerwieńsku Odrzańskim, a Ochotniczą Strażą Pożarną w Czerwieńsku Odrzańskim.

⁶ Dz. U. Nr 121, poz. 798, które zostało uchylone z dniem 17 października 2014 r.

- sposoby alarmowania jednostki,
- warunki rozwiązania porozumienia.

W przedmiotowym porozumieniu nie wskazano sposobu utrzymania stanu gotowości jednostki do działań ratowniczych, w szczególności w zakresie: sprawności technicznej samochodów pożarniczych i ich wyposażenia, o czym stanowił § 3 ust. 2 pkt 4 lit. a, ww. rozporządzenia.

W stosunku do aktualnych wymogów treści porozumień, wynikających z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego⁷ (dalej: rozporządzenie w sprawie włączania jednostek do ksrz z 2014 r.), w porozumieniu nie ujęto sposobu utrzymania stanu gotowości jednostki do działań ratowniczych, w szczególności w zakresie: sprawności technicznej samochodów pożarniczych i ich wyposażenia (§ 3 ust. 2 pkt 4 lit. a, ww. rozporządzenia), sposobu przekazywania informacji dotyczącej aktualnej gotowości operacyjnej lub jej czasowego obniżenia (§ 3 ust. 2 pkt 4 lit. d, ww. rozporządzenia) oraz okresu obowiązywania porozumienia (§ 3 ust. 2 pkt 6 ww. rozporządzenia).

Naczelnik OSP wskazał, iż każdorazowo telefonicznie informował Stanowisko Kierowania KM PSP o czasie i przyczynie obniżenia gotowości bojowej.

(akta kontroli str. 5-12, 89-92)

1.2. Stan liczebny członków OSP, według stanu na 30 czerwca 2020 r. wynosił 38 osób, w tym 15 ratowników uprawnionych do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych⁸. Poziom wykszolenia ratowników OSP, wg stanu na I półrocze 2020 r., odpowiadał zadeklarowanemu w porozumieniu lub był wyższy, tj. po kursie: podstawowym i bhp (15 osób); kierowców – konserwatorów sprzętu (sześć); dowódców (sześć); naczelników (cztery); ratownictwa technicznego (10); kwalifikowanej pierwszej pomocy (cztery); w zakresie współdziałania z LPR (pięć).

Poza wskazanymi w porozumieniu kursami: ośmiu ratowników posiadało specjalistyczne szkolenie w zakresie ratownictwa i samoratownictwa lodowego⁹; sześciu strażaków posiadało uprawnienia sterników motorowodnych¹⁰.

(akta kontroli str. 13-19, 112-118)

Sprzęt, samochody oraz wyposażenie, którym dysponowała OSP było zgodne lub przewyższało wartości zadeklarowane w porozumieniu.

Zgodnie z porozumieniem, jednostka dysponowała trzema samochodami, tj. ciężkim samochodem ratowniczo-gaśniczym GCBA 6/32 z 1988 r.¹¹, średnim SRT z 1976 r.¹² i lekkim GLM-RT8 z 1998 r.¹³. Ponadto OSP posiadała niedeklarowany w porozumieniu średni samochód ratowniczo-gaśniczy GBA 2,5/24 z 2019 r.¹⁴. W zakresie sprzętu, urządzeń i wyposażenia, poza sprzętem wskazanym w porozumieniu, OSP posiadała: aparaty oddechowe (trzy szt.); hydrauliczne narzędzia ratownicze – dwa zestawy; agregaty prądotwórcze 2,2 kVA (trzy szt.); pompy do wody zanieczyszczonej o wydajności min. 1000 l/min (trzy szt.); pompy

⁷ Dz. U. poz. 1317. (rozporządzenie weszło w życie z dniem 17 października 2014 r.).

⁸ W porozumieniu wskazano, iż stan liczebny członków czynnych powinien wynosić 26 osób.

⁹ Zorganizowane przez Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Województwa Lubuskiego w 2017 r.

¹⁰ Patent wydany przez Polski Związek Motorowodny i Narciarstwa Wodnego.

¹¹ Na podwoziu Jelcz.

¹² Na podwoziu Magirus.

¹³ Na podwoziu Lublin.

¹⁴ Na podwoziu Iveco.

pływające (trzy szt.); ubrania wypornościowe (pięć szt.); kamizelki asekuracyjne z uprzężą i sygnalizatorem świetlnym o wyporności min. 80 kg wraz z rzutką ratowniczą, nożem i gwizdkiem (osiem szt.); sprzęt ABC (pletwy, półmaska nurkowa, fajka do oddychania – sześć szt.); kaski ochronne z możliwością zamocowania oświetlenia z przeznaczeniem do ratownictwa wodnego (sześć szt.); koło ratunkowe; liny ratownicze na bębnie o długości 50 m (dwie szt.), megafon i sanie lodowe.

Choć OSP nie funkcjonuje w ksrq jako jednostka specjalistyczna, to jej wyposażenie do ratownictwa wodnego spełniało normy minimalnego wyposażenia zatwierdzone przez KG PSP w „Analizie potencjału ratowniczego ochotniczych straży pożarnych włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego”¹⁵ (dalej: Analiza).

(akta kontroli str. 20-40)

1.3. Naczelnik OSP wskazał, iż w zakresie działań i współpracy z innymi organami w warunkach pandemii koronawirusa COVID-19, jednostka sześciokrotnie brała udział w akcjach związanych z pandemią, tj. uczestniczyła w dystrybucji jednorazowych maseczek ochronnych¹⁶. Naczelnik wskazał, że pandemia koronawirusa nie wpłynęła znacząco na gotowość operacyjną OSP - do 30 czerwca 2020 r. jednostka tylko raz nie wyjechała do zdarzenia.

W odniesieniu do zabezpieczenia strażaków jednostki w czasie prowadzenia działań, Naczelnik OSP wskazał, iż w początkowej fazie pandemii jednostka otrzymała informację z KM PSP o konieczności zachowania szczególnej ostrożności w trakcie wykonywania działań ratowniczo - gaśniczych. KM PSP wyposażyla OSP w: dwie szt. okularów ochronnych, 10 maseczek jednorazowych i sześć kombinezonów jednorazowych. Urząd Gminy i Miasta Czerwieńsk wyposażyl jednostkę w: 25 maseczek jednorazowych, 13 masek z filtrem, 50 maseczek chirurgicznych trójwarstwowych, 27 par rękawic ochronnych pogrubionych, 70 par rękawic jednorazowych nitrylowych, 20 kombinezonów ochronnych jednorazowych.

(akta kontroli str.41-43)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Stan kadrowy, wykształcenie ratowników i wyposażenie jednostki, określone w porozumieniu, były zgodne ze stanem faktycznym lub przewyższały wartości zadeklarowane. OSP posiadała dodatkowe wyposażenie w zakresie ratownictwa wodnego, a część strażaków dysponowała specjalistycznym wykształceniem (m.in. w zakresie ratownictwa lodowego).

¹⁵ „Analiza potencjału ratowniczego Ochotniczych Straży Pożarnych włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego - 2011”, zatwierdzona przez MSWiA, Komenda Główna PSP, Warszawa, listopad 2019 r.

¹⁶ Zgromadzonych przez wolontariuszy pod przewodnictwem Szefa Sztabu WOŚP w Czerwieńsku oraz jednokrotnie na prośbę Burmistrza Czerwieńska.

2. Wyposażenie jednostki OSP oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników

Opis stanu faktycznego

2.1. OSP jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w KRS pod nr 0000096415. Stowarzyszenie posiadało statut uchwalony 19 marca 2001 r., który został uzgodniony¹⁷ z KM PSP w zakresie ochrony przeciwpożarowej, zgodnie art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej¹⁸.

(akta kontroli str. 44-65)

Stan liczebny OSP i kwestie związane z porozumieniem opisano w pkt. 1.1. i 1.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Obowiązujące porozumienie zostało zawarte na podstawie rozporządzenia w sprawie włączania jednostki do ksrq z 1998 r. i nie precyzowało na jaki czas zostało zawarte, choć zawierało warunki jego rozwiązania. Przedmiotowe porozumienie nie było aktualizowane.

W § 2 pkt. 1 i 2 porozumienia wskazano realizowane zadania, zgodne z założeniami zawartymi w Analizie, tj. w zakresie: walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi; ratownictwa: technicznego, ekologicznego i medycznego, które będą realizowane poprzez: analizowanie i rozpoznawanie zagrożeń; utrzymywanie gotowości do prowadzenia działań ratowniczych; podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia i likwidacji: pożarów, awarii, wypadków, katastrof technicznych, chemicznych i komunikacyjnych; zdarzeń wymagających stosowania sprzętu specjalistycznego; udzielania na miejscu zdarzenia pierwszej pomocy przedmedycznej.

W porozumieniu wskazano, iż OSP została włączona do ksrq wraz ze wszystkimi siłami i środkami będącymi na wyposażeniu, które w pełnym zakresie mogą być wykorzystane do działań ratowniczo-gaśniczych. Zgodnie z § 2 pkt. 5-6 porozumienia, w razie pozyskania dalszych sił i środków przez Jednostkę OSP zostaną one włączone do ksrq bez zawierania dodatkowych porozumień.

Siły i środki OSP zostały określone w porozumieniu, a według stanu na 25 września 2020 r. odpowiadały one wartościom lub były wyższe niż zadeklarowane (opis w pkt 1.2. i 2.4. wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str. 7-40)

2.2. Na podstawie art. 12 ust. 5 pkt. 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej¹⁹, rozkazem Lubuskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wlkp. (*dalej: LKW PSP*) z dnia 13 marca 2015 r.²⁰, OSP została włączona do wojewódzkiego odvodu operacyjnego (*dalej: woo*), tj. Plutonu 3-B Kompanii Gaśniczej Zielona Góra woo, z samochodem GCBA 6/32²¹ (Jelcz) i czteroosobową obsadą. Ratownicy OSP w dniu 8 czerwca 2019 r. zgodnie z dyspozycją KM PSP w Zielonej Górze uczestniczyli w ćwiczeniach sił i środków woo, a mianowicie sześciu strażaków wzięło udział w jednodniowych ćwiczeniach pn. LAS 2019 - odbywających się w lesie w Zagórzcu w gminie Czerwieńsk.

¹⁷ W toku kontroli w dniu 15 września 2020 r.

¹⁸ Dz. U. z 2020, poz. 961.

¹⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1123.

²⁰ Rozkaz nr 11/2015 w sprawie organizacji Wojewódzkiego Odvodu Operacyjnego Lubuskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP w Gorzowie Wlkp.

²¹ Pojazd poddany oględzinom 14 września 2020 r.

Według rozkazu²² LKW PSP z dnia 27 maja 2020 r., OSP została wyłączona z woó. Inspekcja gotowości operacyjnej OSP²³ nie stwierdziła uwag w zakresie dokumentacji odwodowej (zgodnie z rozkazem właściwego KW PSP).

(akta kontroli str. 66-87)

2.3. Zgodnie ze standardami zawartymi w Analizie, remiza posiadała: dwa stanowiska garażowe; ogrzewanie, w tym stanowisk garażowych; system selektywnego alarmowania²⁴.

Ponadto, zgodnie z założeniami zawartymi w Analizie wskazanym jest, aby remiza posiadała stosowne zaplecze socjalne dla co najmniej 12 ratowników. W strażnicy OSP znajdował się pokój pracy wraz z aneksem kuchennym o powierzchni około 16,5 m², wyposażony w jeden stół, krzesła (14 szt.), sejf, biurko, komputer, drukarkę i radiotelefon. Pozostałe pomieszczenia remizy to: szatnia o powierzchni około 15 m²; pomieszczenie sanitarne z prysznicem i pozostałym niezbędnym wyposażeniem; garaż o powierzchni około 118 m² oraz magazynek o powierzchni ok 7,5 m².

Garaż (ogrzewany, z możliwością wentylacji), w którym stacjonowały dwa wozy strażackie²⁵, posiadał dwa boksy garażowe²⁶ – każdy wyposażony w bramę segmentową²⁷ sterowaną automatycznie (z możliwością sterowania ręcznego). Posadzka w obu boksach to wylewka lastriko (w jednym z kanałem rewizyjnym). W garażu zapewniono oświetlenie (sztuczne jarzeniowe, dodatkowo znajdowały się w nim lampy ewakuacyjne akumulatorowe).

Oświetlenie zapewniono również na zewnątrz przed bramą wjazdową do garażu (lampy led z czujnikiem ruchu).

Remizę wyposażono w syrenę alarmową na wieży OSP, a łączność alarmowania zorganizowana była przez powiadamianie z poziomu SK²⁸ (wysyłanie priorytetowych SMSów na telefony komórkowe uprawnionych ratowników OSP).

Odnosząc się do warunków lokalowych jednostki, Naczelnik OSP wskazał: *warunki lokalowe OSP uważam za niewystarczające. Brakuje odpowiedniego pomieszczenia do prowadzenia szkoleń zarówno strażaków czynnych jak i młodzieżowej drużyny pożarniczej. Ponadto posiadamy niewystarczającą ilość boksów garażowych (część sprzętu garażowana jest „pod chmurką” na terenie sąsiadującego przedsiębiorstwa, część sprzętu przechowywana jest w garażu należącym do UMiG Czerwieńsk, po drugiej stronie miasta). Powyższe ma duży wpływ na utrzymanie gotowości bojowej na odpowiednim poziomie (wydłużony czas podjęcia działań ratowniczo-gaśniczych).*

(akta kontroli str. 20-38, 88-92)

2.4. Wyposażenie jednostki OSP w sprzęt, urządzenia pożarnicze i sprzęt łączności²⁹ było zgodne lub przewyższało wartości przewidziane w porozumieniu o włączeniu do ksrg. Odnotowano jedynie niedostateczną ilość węży tłocznych w wyposażeniu pojazdu pożarniczego GCBA 6/32, a mianowicie: w przypadku węży

²² Rozkaz nr 11/2020 w sprawie organizacji woó LKW PSP.

²³ Przeprowadzona przez KM PSP w Zielonej Górze w dniu 15 lipca 2019 r.

²⁴ Stanowisko Kierowania PSP w Zielonej Górze selektywnie alarmuje uprawnionych ratowników do bezpośredniego udziału w działaniach udziału w akcji poprzez wysyłanie priorytetowych SMSów.

²⁵ OSP dysponuje czterema samochodami pożarniczymi.

²⁶ Z jednym urządzeniem odwadniającym.

²⁷ O wymiarach: szer. 3,16 m i wys. 3,5 m oraz szer. 3,16 m i wys. 3,14 m.

²⁸ Stanowiska kierowania KM PSP w Zielonej Górze.

²⁹ Oględziny przeprowadzono 14 września 2020 r.

W75 brak 100 mb³⁰ (przy wymaganych 200 mb) oraz w przypadku węży W52 brak 140 mb³¹ (przy wymaganych 160 mb).

Naczelnik OSP wyjaśnił, iż *braki w ukompletowaniu samochodu GCBA 6/32 w węże pożarnicze podyktowane są niewystarczającymi środkami finansowymi.*

(akta kontroli str. 20-40, 88-92)

Wyposażenie w środki ochrony indywidualnej (tj. ubranie specjalne, obuwie strażackie, rękawice specjalne, hełm, kominiarka) oraz urządzenia (tj. aparaty oddechowe, hydrauliczne narzędzia ratownicze, agregaty prądotwórcze, pompy wody zanieczyszczonej, radiotelefon nasobny) ilościowo przewyższało wymagane minimum wykazane w Standardzie wyposażenia wg KG PSP³². Odnotowano jedynie brak poszczególnych elementów wyposażenia ochrony indywidualnej wraz z uzbrojeniem osobistym dotyczący: pasów strażackich, zatrzaśników, toporków i podpinek.

Naczelnik OSP wyjaśnił, iż (...) *wyszczególnione wyposażenie osobiste mogłoby zostać wykorzystane jedynie do celów reprezentacyjnych. (...) Wyposażenie osobiste w naszym przypadku zastąpione zostało wyposażeniem o lepszych właściwościach, tj. szelkami bezpieczeństwa, toporami ciężkimi czy też hooliganami.*

(akta kontroli str. 20-40, 88-92)

Cztery pojazdy pożarnicze³³, którymi dysponowała OSP w badanym okresie (trzy deklarowane w porozumieniu oraz jeden niezadeklarowany) posiadały wymagane przeglądy techniczne oraz wymagane dokumenty kierowców pojazdów ratowniczo-gaśniczych³⁴. Ponadto, pojazdy były wyposażone w sprzęt łączności³⁵ oraz posiadały oznakowania operacyjne³⁶.

(akta kontroli str. 20-39, 93)

2.5. Stan liczebny członków czynnych opisano w punkcie 1.2. wystąpienia pokontrolnego.

Według stanu na 30 czerwca 2020 r. wykazano 15 strażaków uprawnionych do udziału w działaniach ratowniczych. Szczegółowe badanie losowo wybranej dokumentacji 10 akcji ratowniczych³⁷, w tym: sześciu z 2019 r. i czterech z 2020 r. wykazało, iż wszyscy uczestniczący w akcjach ratownicy spełniali wymagania określone w art.19 ust. 1b ustawy o ochronie przeciwpożarowej, tj. w zakresie kryterium wieku, wymaganego wyszkolenia oraz ubezpieczenia i ważnych badań lekarskich dopuszczających do udziału w działaniach ratowniczych.

(akta kontroli str. 13-19, 94, 120-124)

Wyszkolenie ratowników w jednostce OSP szczegółowo opisano w punkcie 1.2. wystąpienia pokontrolnego.

³⁰ Tj. 5 szt. po 20 mb.

³¹ Tj. 7 szt. po 20 mb.

³² „Analiza potencjału ratowniczego Ochotniczych Straży Pożarnych włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego”, pkt 7.1.2, str.35-36.

³³ Tj. samochód ciężki GCBA 6/32 z 1988 r., średni SRT z 1976 r., lekki GLM-RT8 z 1998 r. oraz niezadeklarowany w porozumieniu średni GBA 2,5/24 z 2019 r.

³⁴ Sześciu ratowników posiadało prawo jazdy kategorii C wraz z zezwoleniem na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym.

³⁵ Radiostacja samochodowa Motorola GM-360 i HYTERA MD785i.

³⁶ Oznakowanie: 349F16, 349F17, 349F18, 349F18.

³⁷ Akcje wybrane losowo, wg osądu kontrolera: 2019 r. – 6 akcji (w tym: 5 pożarów; 1 miejscowe zagrożenie); 2020 r. – 4 akcji (w tym: 2 pożary; 2 – miejscowe zagrożenia).

OSP zachowała standard wyszkolenia określony przez KG PSP³⁸, a część strażaków dysponowała wyszkoleniem ponadstandardowym, niemniej jednak Naczelnik OSP wskazał na potrzeby szkoleń, a mianowicie: w zakresie kwalifikowania pierwszej pomocy – osiem osób; dowódcy – dwie. Ponadto, poza szkoleniami ujętymi w przedmiotowych standardach, Naczelnik OSP wskazał na potrzeby szkoleniowe z zakresu działań przeciwpowodziowych – osiem osób; z zakresu ratownictwa wodnego – osiem osób; z zakresu ratownictwa chemicznego i ekologicznego – cztery osoby. Ww. potrzeby w zakresie szkoleń zostały ujęte w Planach działalności OSP na 2019 rok i 2020 rok, z którymi zapoznał się przedstawiciel KM PSP w Zielonej Górze oraz Komendant Gminny.

(akta kontroli str. 13-19, 95-102)

2.6. W okresie objętym kontrolą, strażacy biorący bezpośredni udział w działaniach ratowniczych jednorazowo³⁹ uczestniczyli w formie doskonalenia umiejętności wskazanej w „Zasadach organizacji szkoleń członków ochotniczych straży pożarnych biorących bezpośredni udział u działaniach ratowniczych”⁴⁰, tj. 10 ratowników wzięło udział w ćwiczeniach mających na celu zapoznanie się z obiektami szczególnymi ze względu na charakter zagrożenia, zlokalizowanymi na obszarze operacyjnym jednostki.

Poza tym, strażacy brali udział w ćwiczeniach sił i środków wojewódzkiego odvodu operacyjnego (opisano w punkcie 2.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

Dokumentacja doskonalenia umiejętności strażaków i szkoleniowa prowadzona była w programie komputerowym OSPiKo⁴¹.

(akta kontroli str. 78, 103-107)

2.7. Stosownie do § 2 pkt 11 ppkt 10 porozumienia, Jednostka miała obowiązek bieżącego informowania Stanowiska Kierowania KM PSP o stanie gotowości bojowej. Jednocześnie w § 2 pkt. 10 porozumienia wskazano, że Jednostka posiadała całodobową łączność telefoniczną alarmowania.

Naczelnik OSP w odniesieniu do deklarowanej gotowości operacyjnej wskazał, że Jednostka deklaruje całodobową gotowość operacyjną, co potwierdzają raporty akcji z udziału w działaniach ratowniczo-gaśniczych.

Ponadto Naczelnik OSP wyjaśnił, iż *w badanym okresie OSP Czerwieńsk dwukrotnie obniżyła gotowość bojową na czas, za każdym razem, jednej doby. Powyższe zdarzenia miały miejsce w maju i listopadzie 2019 roku i były podyktowane brakiem obsługi pojazdów pożarniczych, które z kolei zaangażowane były w przygotowanie i prowadzenie uroczystości, odpowiednio: Dnia Strażaka i uroczystego powitania nowego wozu bojowego. Każdorazowo, naczelnik telefonicznie informował Miejskie Stanowisko Kierowania o czasie i przyczynie obniżenia gotowości bojowej.*

(akta kontroli str. 7-12, 89-92)

OSP w 2019 roku wyjechała do zdarzeń w 44 przypadkach, natomiast dysponowana była 76 razy (w 32 przypadkach brak wyjazdów). W I półroczu 2020 r. OSP brała udział w 40 zdarzeniach, natomiast dysponowana była 41 razy (jeden brak wyjazdu)⁴².

³⁸ Analiza str. 81.

³⁹ W dniu 11 lipca 2020 r. badanie zbiornika przeciwpożarowego na terenie firmy Arcobaleno Sp. z o. o. w Czerwieńsku. Protokół z badania z dnia 16 lipca 2020 r.

⁴⁰ Zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP w 2015 r

⁴¹ Licencjonowany program komputerowy OSPiKo - wersja: 1.5.37.

⁴² Dane zgodne z danymi KM PSP w Zielonej Górze.

Naczelnik OSP wyjaśnił, iż *najczęstszą przyczyną braku wyjazdów w badanym okresie był niekompletny skład zadysponowanego zastępu (brak kierowcy z odpowiednimi kwalifikacjami, niewystarczająca ilość strażaków itp.) W kilku przypadkach do zdarzenia wyjechał samochód inny niż ten, który był dysponowany. Podyktowane to było koniecznością sprawdzenia sprzętu po wcześniejszej akcji, gdyż kierowca sygnalizował problemy techniczne, koniecznością zatankowania pojazdu, czy też niemożliwością użycia pojazdu garażowanego w sąsiednim przedsiębiorstwie.*

(akta kontroli str. 89-92, 108-110)

W okresie objętym kontrolą została przeprowadzona jedna inspekcja gotowości operacyjnej OSP przez KM PSP⁴³. Inspekcji podlegało: alarmowanie OSP; gotowość operacyjna druhów OSP (w tym: uprawnienia w zakresie kwalifikacji ratowniczych, uprawnienia do obsługi sprzętu ratowniczego, a także aktualność badań lekarskich oraz wyposażenie w odzież specjalną, środki ochrony indywidualnej i ekwipunek osobisty); gotowość do natychmiastowego użycia pojazdów, sprzętu ratowniczego, sprzętu łączności (w tym: pojazdy, sprzęt ratowniczy, sprzęt łączności); dokumentacja; ćwiczenie; stan techniczny infrastruktury strażnicy, mający wpływ na obniżenie gotowości operacyjnej OSP. W żadnym z powyższych zakresów nie stwierdzono uwag ani nieprawidłowości, wobec czego nie sformułowano wniosków.

Na mocy § 16 ust. 2 zarządzenia nr 10 KG PSP z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu przeprowadzenia inspekcji gotowości operacyjnej podmiotów ksrq, nie przeprowadzono sprawdzianu pisemnego wiadomości ratowników.

Ogólna ocena inspekcji przez KM PSP, określona zgodnie z metodyką oceny gotowości operacyjnej, wyniosła cztery⁴⁴.

(akta kontroli str. 82-87)

2.8. Zgodnie z § 33 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 3 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego⁴⁵, OSP prowadziła ewidencję zdarzeń (na podstawie raportów akcji z udziału w działaniach ratowniczo-gaśniczych ujętych w programie komputerowym OSPiko)⁴⁶. Raport akcji zawierał, m.in.: rodzaj zdarzenia (np. pożar/miejscowe zagrożenie), numer meldunku, miejscowość, czas zaalarmowania, czas rozpoczęcia, zakończenia i trwania akcji, teren akcji, obiekt, ewentualną liczbę poszkodowanych oraz wyszczególnienie imienne uczestników akcji, pojazdy w akcji, ewentualnie inne służby biorące udział w akcji.

Jednostka dysponowała dokumentacją szkoleniową, dokumentacją potwierdzającą badania lekarskie oraz ubezpieczenia grupowego członków OSP od następstw nieszczęśliwych wypadków. Ponadto, w formie elektronicznej prowadzono: indywidualny raport każdego strażaka⁴⁷; dane w zakresie szkoleń, dyżurów; książkę inwentarzową.

Procedura przyjęcia śmigłowca LPR i wyciąg z danych radiowych znajdowały się na wyposażeniu samochodu poddanego oględzinom kontrolera NIK.

(akta kontroli str. 111-130)

⁴³ W dniu 15 lipca 2019 r. w godz. 10:00 – 12:30.

⁴⁴ W skali od 1 do 6.

⁴⁵ Dz. U. poz. 1319, ze zm.

⁴⁶ Wprowadzonych na podstawie zeszytu wyjazdów z 2019 r. i 2020 r. (I półrocze).

⁴⁷ Zawierający m.in.: dane osobowe, kontaktowe, stopień i funkcję w jednostce, datę wstąpienia i staż służby wraz z wykazem szkoleń, odznaczeń i badań.

2.9. Odnosząc się do trudności i ograniczeń związanych z realizowaną przez jednostkę OSP społeczną działalnością w zakresie ochrony przeciwpożarowej, Naczelnik OSP wskazał, m.in.: na sposób podziału dotacji celowej z budżetu państwa. *Nie chodzi o jej wysokość (która i tak jest zdecydowanie za niska biorąc pod uwagę ceny sprzętu), a o sposób wydatkowania tych środków. Od kilku lat narzuca się nam podział środków uwzględniający przeprowadzenie remontów. Dla przykładu, w roku 2020 na inwestycje budowlane - remonty OSP Czerwieńsk otrzymała kwotę 6280,00 zł a na zakup sprzętu techniki specjalnej 837,00 zł. W przypadku braku środków własnych (z darowizn, składek itp.) za kwotę 837,- zł nie moglibyśmy kupić nic. Dla mnie, jako osoby odpowiedzialnej za gotowość operacyjną jednostki, zdecydowanie ważniejszy jest sprzęt gwarantujący sprawne prowadzenie działań z uwzględnieniem środków zapewniających bezpieczeństwo biorącym udział w tych działaniach niż to czy przysłowiowa brama wjazdowa będzie pomalowana czy nie (...)* Chciałbym podkreślić fakt, iż bieżące zakupy i naprawy finansują sami ochotnicy przekazując należny im ekwiwalent za udział w działaniach ratowniczych i szkolenia na potrzeby bieżącej działalności OSP Czerwieńsk. (...) Osobnym problemem są szkolenia. Jeżeli chodzi o szkolenia podstawowe (kurs podstawowy, kurs dla kierowców-operatorów, kurs techniczny czy współdziałanie z LPR) nie ma większego problemu. Problemem są szkolenia specjalistyczne. Mam tu na myśli kursy KPP, dowódców itp. (...) Wszelkie wydatki związane z wyszkoleniem ochotników tj. koszty kursów motorowodnych, szkolenia z zakresu ratownictwa lodowego, szkolenia ratowników WOPR - członkowie OSP Czerwieńsk ponieśli samodzielnie. Odrębnym tematem jest fakt uhonorowania poświęcenia strażaków - ochotników w skali kraju. Pomimo wielokrotnych obietnic przez różne opcje polityczne, sprawujące władzę w Polsce między innymi dodatków do emerytury, do dnia dzisiejszego nie wprowadzono odpowiednich przepisów prawnych, które by to gwarantowały.

Ponadto, Naczelnik OSP wskazał na problemy lokalowe jednostki w zakresie garażowania pojazdów oraz podkreślił bezproblemową współpracę z KM PSP w Zielonej Górze.

(akta kontroli str.41-43)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Wyposażenie jednostki było zgodne z zawartym porozumieniem, a nawet przewyższało wartości zadeklarowane. Odnotowano jedynie mniejsze ilości węży tłocznych na wyposażeniu jednego z czterech samochodów pożarniczych. Jednostka posiadała sprawne urządzenia alarmowania oraz łączności na potrzeby działań ratowniczych, które prawidłowo dokumentowano. Do działań ratowniczych dysponowali byli strażacy spełniający wymagania określone przepisami prawa, a ich umiejętności doskonalono.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zielona Góra, 22 października 2020 r.

Kontroler
Dorota Rudnicka-Kawa
Starszy inspektor k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis